

ความแตกต่างการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่ภาษาจีนเป็นคำเดียวกัน

The Differences of Single-Character Chinese Loanwords in Thai Writing

รัชตพล ชัยเกียรติธรรม¹ และพิมพ์ฟ้า สุวรรณหงษ์²
Rathchataphol Chaikiattitham, Pimfah Suwannahong

Received: June 30, 2022

Revised: August 22, 2022

Accepted: August 23, 2022

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอให้เห็นความแตกต่างด้านการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่ภาษาจีนเป็นคำเดียวกันในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) และพจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2557) ซึ่งพบว่า คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่เขียนแตกต่างกันมีทั้งหมด 17 หมวด โดยหมวด 菜 (cài) ปรากฏมากที่สุด 11 คำ หรือร้อยละ 17.18 จากคำยืมทั้งหมด 64 คำ ทั้งยังปรากฏการเขียนเป็นพยางค์ได้มากที่สุด 4 แบบ ได้แก่ พยางค์ “ฉ่าย” “ช่าย” “ไซ” และ “ไฉ้” โดยพยางค์ “ฉ่าย” และพยางค์ “เต้า” ปรากฏเป็นจำนวนมากที่สุด 6 คำ ส่วนสาเหตุที่คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยเขียนแตกต่างกันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ 1) สำเนียงภาษาจีนแต่ละถิ่น 2) ระบบความหมาย และ 3) ความลึกลับด้านการเขียน ดังนั้น ผู้ใช้ภาษาไทยจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และจดจำความแตกต่างการเขียนคำยืมภาษาจีนดังกล่าว เพื่อนำไปสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: คำยืม, คำยืมภาษาจีน, ภาษาจีนในภาษาไทย

Abstract

This article aimed to explain the differences of single-character Chinese loanwords in Thai writing in 2 volumes of the Royal Institute Dictionary: the 2011 Royal Institute Dictionary (2013) and Dictionary of New words Vol. 1 & 2 (2014). According to the results, the total of differences of single-character Chinese loanwords in Thai writing is 17 categories. The 菜 (cài) is the most used category with 11 different words, accounting for 17.18 percent of 64 words. This category also shows the most four types of including the syllable of “ฉ่าย” (cài) “ช่าย” (cāi) “ไซ” (cai) and “ไฉ้” (cái). Especially,

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำวิทยาลัยนานาชาติสำหรับสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หมายเลขโทรศัพท์ 0-5385-1478 ต่อ 481 e-mail: meebearxiong@gmail.com

² อาจารย์ ดร. ประจำวิทยาลัยนานาชาติสำหรับสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ หมายเลขโทรศัพท์ 0-5385-1478 ต่อ 481 e-mail: pimfahpimsky@gmail.com

the syllable of “ฉ่าย” (cà:i) and “เต้า” (dào) are the most found in 6 different words of their use. The differences of single-character Chinese loanwords in Thai writing are identified by three orthography factors: 1) accent of Chinese dialects, 2) semantics, and 3) unsystematic written pattern. Thai language users should learn and memorize the differences of single-character Chinese loanwords in Thai writing aiming to achieve accuracy and efficiency in communication.

Keywords: Loanwords, Chinese Loanwords, Chinese in Thai Language

บทนำ

“จีนไทยใช้อื่นไกลพี่น้องกัน” นับเป็นประโยคที่คุ้นเคยของผู้คนทั้งในประเทศไทยและประเทศจีนที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทย-จีนอย่างยาวนาน ดังหนังสือประวัติการทูตไทย พระนิพนธ์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้กล่าวโดยสรุปว่า ตั้งแต่สมัยน่านเจ้าได้ส่งราชทูตไปมาติดต่อกับประเทศจีน ต่อมาสมัยกรุงสุโขทัย ประเทศจีนได้ทำหนังสือสัญญาทางไมตรีที่กรุงสุโขทัย (สุริวงค์ พงศ์ไพบุลย์, 2544) ครั้นถึงสมัยอยุธยาคนจีนได้เข้ามาติดต่อกับคนไทย ซึ่งได้เริ่มปรากฏใช้คำภาษาจีนเป็นคำยืมในภาษาไทยเพิ่มขึ้น จนกระทั่งสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ได้มีคนจีนเป็นจำนวนมากเข้ามาตั้งรกรากทำมาค้าขาย และลงหลักปักฐานอยู่ที่ประเทศไทยอย่างถาวร จนมีทายาทสืบสกุลอยู่ในเมืองไทยมากมาย จึงนับเป็นชาวต่างประเทศที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ตามที่กัลแก็ง มิเชล (Gulguin Michel) กล่าวว่า ในประเทศไทยมีกลุ่มคนเชื้อสายจีนมากเป็นอันดับสอง ร้อยละ 14 (เชื้อสายไทยร้อยละ 75) (ชัยวัฒน์ มีสณฐาน, 2555)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดคำยืมภาษาจีนปรากฏในภาษาไทยเป็นจำนวนมากจนปัจจุบันนี้ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้ออกเสียงหรือมีสำเนียงอย่างภาษาจีนกลาง เนื่องจากชาวจีนที่มาติดต่อกับคนไทยมีหลากหลายกลุ่ม ทำให้มีภาษาจีนสำเนียง ฮกเกี้ยน (福建 Fújiàn ฝูเจี้ยน³) แต่จิ๋ว (潮州 Cháozhōu เฉาโจว) กวางตุ้ง (广东 Guǎngdōng กว่างตง) เป็นต้น โดยคำยืมภาษาจีนที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยมากที่สุด คือ “สำเนียงจีนแต่จิ๋ว” เนื่องจากชาวจีนที่เข้ามาสู่ภาคกลางของประเทศไทยส่วนใหญ่มาจากเมืองซัวเถา (汕头 Shàntóu ซันโถว) ซึ่งใช้ภาษาจีนแต่จิ๋วในการสื่อสาร ดังงานวิจัยของพิชณี โสทธิโยธิน (2555) กล่าวว่า คำยืมภาษาจีน ในภาษาไทยที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีทั้งหมด 145 คำ เป็นคำยืมภาษาจีนแต่จิ๋วมากที่สุด 126 คำ (ร้อยละ 86.89) และที่เหลือเป็นคำยืมภาษาจีนถิ่นอื่น ๆ 19 คำ (ร้อยละ 12.33) เช่นเดียวกับลัดดา วรลัคนากุล (ม.ป.ป.) สรุปว่า การยืมคำภาษาจีนมาใช้ในภาษาไทยนั้นมักยืมมาจากภาษาจีนแต่จิ๋วและภาษาจีนฮกเกี้ยนมากกว่าภาษาจีนถิ่นอื่น

³ การถ่ายเสียงภาษาจีนกลางในเครื่องหมายวงเล็บถอดเป็นอักษรไทยใช้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนของราชบัณฑิตยสถาน (2550)

เพราะฉะนั้นคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยส่วนใหญ่จึงมีเสียงใกล้เคียงกับภาษาจีนถิ่นแต่จีวามากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีการสร้างคำในภาษา (Word formation) ของฟรานซิส กะตัมบา (Francis Gatamba) (อ้างถึงใน ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2555) ที่มีกระบวนการสร้างคำในลักษณะต่าง ๆ มากมาย ดังเช่น การยืมคำ/การยืม (Borrowing/Loan) เป็นการสร้างคำใหม่โดยยืมจากภาษาต่างประเทศหรือภาษาถิ่น ซึ่งเป็นผลจากการสัมผัสภาษา (Language contact) ระหว่างผู้ใช้ภาษาหรือภาษาถิ่นต่างกัน ดังเช่นคำยืมภาษาจีนที่ปรากฏในภาษาไทยที่ถ่ายเสียงและถอดเป็นอักษรไทยทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นคำยืมจากภาษาจีนคำเดียวกัน โดยบทความฉบับนี้จะนำเสนอให้เห็นความแตกต่างด้านการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่ภาษาจีนเป็นคำเดียวกัน ได้ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) และพจนานุกรมคำใหม่ เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2557) ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยทั้งในฐานะภาษาแม่หรือในฐานะภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามแบบแผนที่ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้เพื่อนำไปสื่อสารได้อย่างถูกต้องต่อไป

ลักษณะการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่แตกต่างกัน

ถึงแม้ว่าภาษาจีนเป็นคำเดียวกัน แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยกลับเขียนตัวสะกดแตกต่างกันตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) และพจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1-2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2557) โดยแบ่งเป็นหมวดคำต่าง ๆ ได้ทั้งหมด 17 หมวดด้วยการเรียงลำดับหมวดคำตามสัทอักษรจีนดังนี้

หมวดที่ 1 白 (bái ป้าย, ไป) ปา แป๊ะ

“ปาห้องโก่” (白糖糕⁴ bái táng gāo ป้าย⁵ถังเกา) หมายถึง น.⁶ ของกินชนิดหนึ่งของจีน ทำด้วยแป้งข้าวเจ้ากับน้ำตาลทราย รูปสี่เหลี่ยม เนื้อคล้ายขนมถ้วยฟู, ของกินชนิดหนึ่งของจีน ทำด้วยแป้งสาลีตัดเป็นท่อน ๆ แล้วจับเป็นคู่ติดกัน ทอดน้ำมันให้พอง, คน 2 คนที่ไปไหนด้วยกันเสมอ

“แป๊ะชะ” (白煮 bái zhǔ ป้ายจู) หมายถึง น. ชื่ออาหารใช้ปลาหนึ่งจิ้มน้ำส้มกินกับผัก

“แป๊ะเจี๊ยะ” (白食 bái shí ป้ายสื่อ) หมายถึง น. เงินกินเปล่า

หมวดที่ 2 包 (bāo เปา, ปาว) เปา เป่า

“ซาลาเปา” (包子 bāo zi เปาจี) หมายถึง น. ของกินอย่างหนึ่งของจีน ทำด้วยแป้งสาลีปั้นเป็นลูกกลม ข้างในใส่ไส้ นึ่งให้สุก มีทั้งไส้หวานและไส้เค็ม

“เป่า” (包 bāo เปา) หมายถึง น. กระเป๋า, ชื่อการนับแต้มลูกเต๋าที่ขึ้น 3 หน้าเหมือนกัน

⁴ ตัวอักษรจีนที่ปรากฏในเครื่องหมายวงเล็บอ้างอิงตามเสี่ยวชย เอี่ยมวรเมธ (2560) วรรคดี มหัทธโนบล (2555) และ/หรือ นวรัตน์ ภัคดีคำ (2553)

⁵ ในกรณีที่มีการถ่ายเสียงภาษาจีนกลางในเครื่องหมายวงเล็บถอดเป็นอักษรไทยตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนของราชบัณฑิตยสถาน (2550) ได้มากกว่าหนึ่งแบบ ผู้เขียนเลือกใช้แบบแรกเป็นต้นแบบในการถ่ายเสียงเป็นอักษรไทย

⁶ น. หมายถึง ค่านาม

หมวดที่ 3 菜 (cài ซ้าย, ไช) ฉ่าย ซ้าย ไช ไช้

“กั๋งฉ่าย” “กั๋งฉ่าย” (贡菜 gōngcài กงซ้าย) หมายถึง น. ผักกาดเขียวปลีตองหวาน

“เกี่ยมฉ่าย” (咸菜 xiáncài เสียนซ้าย) หมายถึง น. ผักกาดดองเค็ม

“ซิ่นฉ่าย” (芹菜 qíncài ฉินซ้าย) หมายถึง น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Apium graveolens* L. ในวงศ์ Umbelliferae ใบคล้ายผักชีแต่โตกว่า กลิ่นฉุน เป็นพรรณไม้ที่นำเข้ามาปลูกเพื่อเป็นอาหาร

“จับฉ่าย” (杂菜 zácai จ่าซ้าย) หมายถึง น. ชื่ออาหารอย่างจีนชนิดหนึ่งที่ใส่ผักหลาย ๆ อย่าง, ของต่าง ๆ ที่ปะปนกันไม่เป็นสำหรับ ไม่เป็นชุด

“ตั้งฉ่าย” (冬菜 dōngcài ตงซ้าย) หมายถึง น. ผักดองแห้งแบบจีนชนิดหนึ่ง หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ใช้ปรุงรสอาหาร

“กุยซ้าย” (韭菜 jiǔcài จิวซ้าย) หมายถึง น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Allium tuberosum* Roxb. ในวงศ์ Alliaceae คล้ายต้นหอมหรือกระเทียม ใบแบน กลิ่นฉุน กินได้ นำเข้ามาปลูกเพื่อเป็นอาหาร

“ไชเท้า” “ไช้เท้า” (菜头 càitóu ซ้ายโถว) หมายถึง น. ผักกาดหัว

“ไชโป๊” “ไช้โป๊” (菜脯 càipú ซ้ายฝู) หมายถึง น. ผักกาดหัวที่ดองเค็มหรือหวาน แล้วนำไป

ตากแห้ง

หมวดที่ 4 大 (dà ต้า) ต้า โต

“ต้าโผ” (大簿 dàbù ต้าปู) หมายถึง น. หัวหน้าคณะมหรสพ มีละคร จั๋ว เป็นต้น, โตโผ ก็เรียก (จ. ต้าโผ ว่า บัญชีใหญ่)

“ต้าเหี้ย” (大兄 dàxiōng ต้าซุง) หมายถึง น. ตำแหน่งหัวหน้าอั้งยี่, อั้งยี่ (จ. ต้าเหี้ย ว่า พี่ชายคนโต, พี่ชายใหญ่)

“ต้าเฮี้ย” (大兄 dàxiōng ต้าซุง) หมายถึง น. ชายที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าหรือพี่ใหญ่ของกลุ่ม

“โตโผ” (大簿 dàbù ต้าปู) หมายถึง น. หัวหน้าคณะมหรสพ มีละคร จั๋ว เป็นต้น, ต้าโผ ก็เรียก, โดยปริยายหมายถึงหัวหน้าหรือหัวเรี่ยวหัวแรงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

หมวดที่ 5 东 (dōng ตง) ตัง ตั่ง

“ตังเก” (东家 dōngjiā / dōngjia ตงเจีย) หมายถึง น. ชื่อเรือต่อชนิดหนึ่ง ใช้จับปลาตามชายฝั่งทะเล ทางด้านก่อนมาทางหัวเรือมีเก๋ง 2 ชั้น ชั้นล่างเป็นที่ติดตั้งเครื่องยนต์ ชั้นบนเป็นที่สำหรับผู้ควบคุมเรือใช้ดูทิศทาง มีเสากระโดง บนเสากระโดงมีแป้นกลมสำหรับคนขึ้นไปยื่นสังเกตการณ์ เรียกว่า รังกา ด้านท้ายเรือมีที่สำหรับโรยอวน และด้านหัวเรือมีที่สำหรับกว้านอวน

“กวางตั่ง” (广东 Guǎngdōng กว่างตง) หมายถึง น. ชื่อมณฑลหนึ่งในประเทศจีน, ชาวจีนในมณฑลนี้, เรียกภาษาของชาวจีนในมณฑลนี้ ว่า ภาษากวางตั่ง

⁷ จ. หมายถึง ภาษาจีน

หมวดที่ 6 豆 (dòu ไต้ว) ตา เต่า เต้า

“เย็นตาโฟ” “เย็นเตาโฟ” (酿豆腐 niàngdòufu เนียงไต้วฟู) หมายถึง น. อาหารแบบจีนอย่างหนึ่งคล้ายก๋วยเตี๋ยว แต่ใส่ผักบุ้ง ปลาหมึกแช่ต่าง เต้าหู้ เลือดหมู ลูกชิ้นปลา แมงกะพรุน และน้ำเต้าหู้ยี้ หรือซอสมะเขือเทศ

“ลันเตา” (荷兰豆 hélándòu เหอหลานไต้ว) หมายถึง น. ถั่วลันเตา

“เต้าเจี้ยว” (豆酱 dòujiàng ไต้วเจียง) หมายถึง น. ถั่วเหลืองที่หมักเกลือ ใช้ปรุงอาหาร

“เต้าทัง” (豆汤 dòutāng ไต้วทัง) หมายถึง น. ชื่อของหวานชนิดหนึ่ง มีถั่วแดงกับลูกเดือยต้ม แป้งกรอบ ลูกพลับแห้ง เป็นต้น ใส่น้ำตาลต้มร้อน ๆ

“เต้าส่วน” (豆璇 ไต้วเสวียน dòuxuán) หมายถึง น. ชื่อของหวานทำด้วยแป้งเปียกกวนกับถั่วเขียวที่เอาเปลือกออก แล้วราดน้ำกะทิ

“เต้าหู้” (豆腐 dòufu ไต้วฟู) หมายถึง น. ถั่วเหลืองที่ม่เป็นแป้งแล้วทำเป็นแผ่นหนา ๆ ใช้เป็นอาหาร มี 2 ชนิด คือ เต้าหู้ขาว และเต้าหู้เหลือง

“เต้าหู้ยี้” (豆腐乳 dòufurǔ ไต้วฟูหู่) หมายถึง น. อาหารเค็มของจีน ใช้ถั่วเหลืองทำเป็นเต้าหู้ แล้วหมัก มี 2 ชนิด คือ เต้าหู้ยี้ขาว และเต้าหู้ยี้แดง

“เต้าฮวย” (豆花 dòuhuā ไต้วฮวา) หมายถึง น. ชื่อของหวานชนิดหนึ่ง ทำด้วยน้ำถั่วเหลืองที่มีลักษณะแข็งตัว ปรุงด้วยน้ำขิง น้ำตาล

หมวดที่ 7 风 (fēng เฟิง) ฮวง ผุ่น

“ฮวงซู่ย” (风水 fēngshuǐ เฟิงสุ่ย) หมายถึง น. ที่ฝังศพของชาวจีน, ฮวงจุ้ย กั้ว

“ไต้ผุ่น” (台风 táifēng ไถเฟิง) หมายถึง น. ชื่อพายุหมุนที่มีกำลังแรงจัด ทำให้มีฝนตกหนักมาก เกิดขึ้นในบริเวณภาคตะวันตกของมหาสมุทรแปซิฟิกและในทะเลจีน มีความเร็วลมใกล้บริเวณศูนย์กลางตั้งแต่ 65 นอต หรือ 120 กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป

หมวดที่ 8 糗 (guǒ กั้ว) กวย ก๊วย ก้วย

“กวยจับ” (糗汁 guǒzhī กั้วจือ) น. ชื่อของกินชนิดหนึ่ง ทำด้วยแป้งข้าวเจ้าหั่นเป็นชิ้นใหญ่ ๆ ต้มสุกแล้วปรุงด้วยเครื่องมีเครื่องในหมู เป็นต้น

“ก๊วยเตี้ยว” “ก้วยเตี้ยว” (糗条 guǒtiáo กั้วเถียว) หมายถึง น. ชื่อของกินชนิดหนึ่ง ทำด้วยแป้งข้าวเจ้าเป็นเส้น ๆ ถ้าลวกสุกแล้วปรุงด้วยเครื่องมีหมู เป็นต้น

“เฉากั้ว” (草粿 cǎoguǒ เฉากั้ว) หมายถึง น. ชื่อขนมชนิดหนึ่ง สีดำ ทำจากเมือกที่ได้จากการต้มเคี่ยวพรรณไม้ชนิดหนึ่ง ใส่แป้งลงไปผสม กวนให้ทั่ว ทิ้งไว้ให้เย็น กินกับน้ำหวานหรือใส่น้ำตาลทรายแดง

หมวดที่ 9 家 (jiā เจีย) เก แก่

“ตังเก” (东家 dōngjiā / dōngjia ตงเจีย) หมายความว่า ในหมวดที่ 5 东 (dōng ตง)

“เถ้าแก่” (头家 tóujiā ไถวเจีย) น. ผู้ใหญ่ที่เป็นประธานในการสู้อและการหมั้น, เฒ่าแก่ กี่ใช้, เรียกชายจีนที่เป็นผู้ใหญ่และมีฐานะดี, เรียกชายจีนที่เป็นเจ้าของกิจการ

“เถ้าแก่เนี้ย” (头家娘 tóujiāniáng โถวเจียเหนียง) น. เรียกหญิงจีนที่เป็นเจ้าของกิจการหรือเป็นภรรยาของเถ้าแก่

หมวดที่ 10 面 (miàn เมียน) หมี่ มี

“หมี่” (面 miàn เมียน) หมายถึง น. เรียกแป้งข้าวเจ้าที่โรยเป็นเส้นลงในน้ำเดือดพอสุกแล้วนำมาตากแห้งว่า เส้นหมี่, ชื่ออาหารประเภทหนึ่งที่ทำด้วยเส้นหมี่ เช่น หมี่กรอบ หมี่กะทิ

“โกยซี่หมี่” (鸡丝面 jī sī miàn จีซือเมียน) หมายถึง น. อาหารจีนอย่างหนึ่ง ใช้เส้นบะหมี่ลวก หรือทอด ราดด้วยน้ำราดหน้าชั้น ๆ ที่มีไก่สุกฉีกเป็นเส้นฝอย ๆ หน่อไม้ เห็ดหอม ต้นหอม เป็นส่วนประกอบ (จ. โกย ว่า ไก่, ซี ว่า ฝอย, หมี่ ว่า เส้นแป้งทำจากข้าวเจ้า)

“บะหมี่” (肉面 ròumiàn โร่วเมียน) หมายถึง น. ชื่ออาหารชนิดหนึ่งทำด้วยแป้งสาลีเป็นเส้นเล็ก ๆ มีสีเหลือง ลวกสุกแล้วปรุงด้วยเครื่องมีหมู เป็นต้น

“มีเส้น” (面线 miànxiàn เมียนเซียน) หมายถึง น. เส้นหมี่ขนาดเล็ก ๆ ทำด้วยแป้งสาลีตากแห้งเก็บไว้ได้นาน

หมวดที่ 11 肉 (ròu โร่ว) บะ บ๊ะ บัก

“บะหมี่” (肉面 ròumiàn โร่วเมียน) ดูความหมายในหมวดที่ 10 面 (miàn เมียน)

“บ๊ะ” (肉 ròu โร่ว) หมายถึง ก.^๘ อวบอัดและเป็แบบยั่วอารมณ์ทางเพศ

“บ๊ะจ่าง” (肉粽 ròuzòng โร่วจ้ง) หมายถึง น. ชื่ออาหารคาวของจีนชนิดหนึ่ง ทำด้วยข้าวเหนียวนำมาผัดน้ำมัน ใส่มิ่หมูเค็มหรือหมูพะโล้ กุนเชียง ไข่เค็มเฉพาไข่แดง กุ้งแห้ง เห็ดหอม เป็นต้น ห่อด้วยใบไผ่แล้วต้มให้สุก

“บักก๊อตเต้” (肉骨茶 ròugǔchá โร่วกู่ฉา) หมายถึง น. อาหารจีนชนิดหนึ่ง ใช้ซี่โครงหมูอ่อนตุ๋น กับเครื่องยาจีน น้ำซุปลเป็นน้ำใส

หมวดที่ 12 头 (tóu โถว) เถ้า เถ้า

“เถ้าแก่” (头家 tóujiā โถวเจีย) และ “เถ้าแก่เนี้ย” (头家娘 tóujiāniáng โถวเจียเหนียง) ดูความหมายในหมวดที่ 10 家 (jiā เจีย)

“ไซเท้า” “ไซ้เท้า” (菜头 cài tóu ซ่ายโถว) ดูความหมายในหมวดที่ 3 菜 (cài ซ่าย, ไซ)

หมวดที่ 13 三 (sān ซัน, ซาน) ซา ซำ

“ซาเล้ง” (三轮 sānlún ซันหลุน) หมายถึง น. รถสามล้อถีบ มีซาถีบและที่นั่งอยู่ด้านหลัง มีที่ว่างสำหรับบรรทุกของ มีล้อ 2 ล้ออยู่ด้านหน้า อีกล้อหนึ่งอยู่ด้านหลัง, ผู้มีอาชีพค้าของเก่าโดยถีบสามล้อถีบ หรือใช้รถมอเตอร์ไซค์ไปรับซื้อของตามบ้านคนซึ่งอยู่ตามชอกชอย

“ซำเหมา” (三毛 sānmáo ซันเหมา) หมายถึง ก. ดูยากจนและปอน ๆ

หมวดที่ 14 生 (shēng เซิง) เซ็ง แซ แส

“เซ็งลี” (生理 shēnglǐ เซิงหลี่) หมายถึง ก. คำชาย “เซ็งลีฮ้อ” (生理好 shēnglǐhǎo เซิงหลี่ห่าว) หมายถึง น. คำชายดี (จ. เซ็งลี ว่า คำชาย, ฮ้อ ว่า ดี)

^๘ ก. หมายถึง คำกริยา

“แซยิด” (生日 shēngrì แซงรื่อ) หมายถึง น. วันที่มีอายุครบ 5 รอบนักซ์ตร คือ 60 ปี บริบูรณ์ตามคติของจีน, เรียกการทำบุญในวันเช่นนั้นว่า ทำบุญแซยิด (จ. ว่า วันเกิด)

“จีนแสด” (先生 xiānshēng เซียนเซิง) หมายถึง น. หมอ, ครู, จีนแสด ก็ว่า
หมวดที่ 15 兄 (xiōng ซยง) เทีย เฮีย

“ตัวเทีย” (大兄 dàxiōng ต้าซยง) “ตัวเฮีย” (大兄 dàxiōng ต้าซยง) หมายความว่า
หมวดที่ 4 大 (dà ต้า)

หมวดที่ 16 斋 (zhāi ฉาย, ไจ) เจ แจ

“เจ” (斋 zhāi ฉาย) หมายถึง น. อาหารที่ไม่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์ และผักบางชนิดเช่นกระเทียม กุยช่าย ผักชี, แจ ก็ว่า (จ. ว่า แจ)

“แจ” (斋 zhāi ฉาย) หมายถึง น. อาหารที่ไม่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์ และผักบางชนิด เช่น กระเทียม กุยช่าย ผักชี, เจ ก็ว่า

หมวดที่ 17 粽 (zòng จ้ง) จ่าง จ้าง

“ปะจ่าง” (肉粽 ròuzòng โร่วจ้ง) หมายความว่าในหมวดที่ 12 肉 (ròu โร่ว)

“จ้าง” (粽 zòng จ้ง) หมายถึง น. ชื่อขนมของจีนชนิดหนึ่ง ทำด้วยข้าวเหนียวที่แช่น้ำค้าง แล้วล้างให้สะอาด นำมาผึ่งให้สะเด็ดน้ำ ห่อด้วยใบไผ่แล้วต้มให้สุก ซึ่งมีความหมายเดียวกับ “ขนมจ้าง”

จากลักษณะการใช้คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยดังกล่าว ถึงแม้ว่าภาษาจีนใช้เป็นคำเดียวกันทั้งหมด แต่เมื่อนำมาใช้เป็นคำยืมในภาษาไทย จะเห็นได้ว่าเขียนแตกต่างกันตามหมวดต่าง ๆ โดยสรุปเป็นตารางเปรียบเทียบแสดงผลจำนวนการใช้คำยืม ดังนี้

Tabel 1 The results of the use of single-character Chinese loanwords in Thai writing

Category No.	Alphabet		Chinese loanwords in Thai	Total (words)	Total (categories)	
	Chinese	Thai			words	percentage
1	白	ปา	ปาทองโก้	1	3	4.68
		แป๊ะ	แป๊ะชะ แป๊ะเจี๊ยะ	2		
2	包	เปา	ซาลาเปา	1	2	3.13
		เป๋า	เป๋า	1		
3	菜	ฉ่าย	กั้งฉ่าย กั้งฉ่าย เกี่ยมฉ่าย ซั้นฉ่าย จับฉ่าย ตั่งฉ่าย	6	11	17.18
		ช่าย	กุยช่าย	1		
		ไซ	ไซเท้า ไซโป	2		
		ไซ้	ไซ้เท้า ไซ้โป	2		
4	大	ตั้ว	ตั้วโผ ตั้วเทีย ตั้วเฮีย	3	4	6.25
		โต๊	โต๊โผ	1		
5	东	ตง	ตังเก	1	2	3.13
		ตั่ง	กวางตั่ง	1		

Category No.	Alphabet		Chinese loanwords in Thai	Total (words)	Total (categories)	
	Chinese	Thai			words	percentage
6	豆	ตา	เย็นตาโฟ	1	9	14.05
		เตา	ลันเตา เย็นเตาโฟ	2		
		เต้า	เต้าเจี้ยว เต้าทึง เต้าส่วน เต้าหู้ เต้าหู้ยี้ เต้าฮวย	6		
7	风	ฮวง	ฮวงซุ้ย ฮวงจู้ย	2	3	4.68
		ฝุ่น	โต้ฝุ่น	1		
8	棵	กวย	กวยจับ	1	4	6.25
		ก๊วย	ก๊วยเตี่ยว เจาก๊วย	2		
		ก้วย	ก้วยเตี่ยว	1		
9	家	เก	ตังเก	1	2	3.13
		แก๊	เถ้าแก๊ เถ้าแก๊เนี้ย	1		
10	面	หมี่	หมี่ โภยซีหมี่ บะหมี่	3	4	6.25
		มี	มี๊สั่ว	1		
11	肉	บะ	บะหมี่	1	4	6.25
		บ๊ะ	บ๊ะ บ๊ะจ่าง	2		
		บัก	บักกุดเต้	1		
12	头	เถ้า	เถ้าแก๊ เถ้าแก๊เนี้ย	2	4	6.25
		เท้า	ไซเท้า ไซเท้า	2		
13	三	ซา	ซาเล้ง	1	2	3.13
		ซำ	ซำเหมา	1		
14	生	เซ็ง	เซ็งลี่ เซ็งลี่ฮ้อ	2	4	6.25
		แซ	แซยิด	1		
		แส	ชินแส	1		
15	兄	เที้ย	ตัวเที้ย	1	2	3.13
		เฮี้ย	ตัวเฮี้ย	1		
16	斋	เจ	เจ	1	2	3.13
		แจ	แจ	1		
17	粽	จ่าง	บ๊ะจ่าง	1	2	3.13
		จั้ง	จั้ง	1		
Total				64	100	

จากตารางที่ 1 แสดงให้ว่าหมวดที่ 3 菜 (cài ซ่าย, ไช้) ได้แก่ “ฉ่าย” “ซ่าย” “ไซ” และ “ไซ้” ปรากฏเป็นคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยมากที่สุด จำนวน 11 คำ หรือร้อยละ 17.18 โดยมีพยางค์ “ฉ่าย” มากที่สุด จำนวน 6 คำ ได้แก่ กังฉ่าย กิ่งฉ่าย เกี่ยมฉ่าย ชิ่นฉ่าย จับฉ่าย และตั้งฉ่าย ตามมาด้วยหมวดที่ 6 豆 (dòu โต้ว) ได้แก่ “ตา” “เตา” “เต้า” ปรากฏจำนวน 9 คำ หรือร้อยละ 14.05 โดย

มีพยางค์ “เต้า” มากที่สุด จำนวน 6 คำเท่ากับพยางค์ “ฉ่าย” ได้แก่ เต้าเจี้ยว เต้าทึง เต้าส่วน เต้าหู้ เต้าหู้ยี้ และเต้าฮวย ตามลำดับ เป็นต้น

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงคำภาษาจีนแม้ว่าเป็นคำเดียวกัน แต่เมื่อนำมาใช้เป็นคำยืมในภาษาไทย กลับมีลักษณะการเขียนที่แตกต่างกันตามที่ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยส่วนหนึ่งสับสนไม่ค่อยถูกต้อง อันจะส่งผลต่อการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยเพื่อการสื่อสารที่ผิดพลาดได้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะข้อสังเกตความแตกต่างด้านการเขียนภาษาไทยในคำยืมภาษาจีนคำเดียวกัน เพื่อให้ผู้ใช้ภาษาไทยจดจำการเขียนได้ง่ายขึ้นดังจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

ข้อสังเกตลักษณะความแตกต่างการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่ภาษาจีนเป็นคำเดียวกัน

จากผลการเปรียบเทียบจำนวนการใช้คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยในแต่ละหมวดดังกล่าว แม้ว่าภาษาจีนใช้เป็นคำเดียวกันทั้งหมด แต่เมื่อนำมาใช้เป็นคำยืมในภาษาไทย ปรากฏลักษณะการเขียนแตกต่างกันได้อย่างหลากหลายรูปแบบ แบ่งได้ดังนี้

1. ปรากฏการเขียน 4 แบบ ภาษาไทยเขียนเป็นคำยืมภาษาจีนได้ 4 แบบ มี 1 หมวดคือ หมวดที่ 3 菜 (cài ซ่าย, ไช่) ได้แก่ “ฉ่าย” “ซ่าย” “ไช” และ “ไช้” โดยพยางค์ “ฉ่าย” มากที่สุด จำนวน 6 คำ ได้แก่ กังฉ่าย กิ่งฉ่าย เกี่ยมฉ่าย ซั้นฉ่าย จับฉ่าย และ ตั้งฉ่าย เป็นที่น่าสังเกตว่าพยางค์ “-ฉ่าย” ปรากฏเป็นพยางค์หลังของคำ ตรงข้ามกับ “-ไช-” และ “-ไช้-” ซึ่งปรากฏเป็นพยางค์หน้า ได้แก่ ไช้เท้า ไช้เท้า ไช้โป๊ และไช้โป๊

อย่างไรก็ดี พยางค์ “ซ่าย” ในคำว่า “กุยซ่าย” ควรสะกด “ฉ่าย” ให้เหมือนกับผักชนิดอื่น ๆ ที่ปรากฏเป็นพยางค์สุดท้ายตามสำเนียงภาษาจีนแต่จิวทั้งหมด ดังที่นวรรตน์ ภักดีคำ (2553) กล่าวโดยสรุปว่า ภาษาจีนแต่จิวออกเสียงผักต่าง ๆ ดังกล่าวว่า “ไฉ่” ดังนี้ “กั้งไฉ่” หรือ “กั้งไฉ่” (กั้งฉ่าย, กั้งฉ่าย) “เกี่ยมไฉ่” (เกี่ยมฉ่าย) “ซั้งไฉ่” (ซั้นฉ่าย) “จับไฉ่” (จับฉ่าย) “ตั้งไฉ่” (ตั้งฉ่าย) และ กุไฉ่ (กุยซ่าย)

นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสภา (2561) ได้ให้ข้อสังเกตกลุ่มพยางค์ “ฉ่าย” และ “ซ่าย” ไว้ว่า “ซั้นฉ่าย” มักเขียนผิดเป็น “ซั้นซ่าย” หรือ “คั้นซ่าย” ส่วน “จับฉ่าย” มักเขียนผิดเป็น “จับไฉ่” ในทางกลับกัน “กุยซ่าย” มักเขียนผิดเป็น “กุยฉ่าย”

หากเปรียบเทียบหลักการเขียนสะกดคำในหมวดที่ 3 ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) กับ พ.ศ. 2554 (2556) พบว่า คำยืมภาษาจีนบางคำได้เปลี่ยนตัวสะกดใหม่จาก “ไฉ่” เป็น “ฉ่าย” ได้แก่ “กั้งไฉ่” เปลี่ยนเป็น “กั้งฉ่าย” หรือ “กั้งฉ่าย” ส่วน “เกี่ยมไฉ่” เปลี่ยนเป็น “เกี่ยมฉ่าย” อย่างไรก็ตาม ราชบัณฑิตยสภาได้กำหนดคำที่เขียนถูกต้อง คือคำว่า “เกี่ยมไฉ่” มักเขียนผิดเป็น “เกี่ยมฉ่าย” ในขณะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ใช้ว่า “เกี่ยมฉ่าย” ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยสับสนว่า ควรจะใช้ “เกี่ยมไฉ่” ตามราชบัณฑิตยสภา หรือ “เกี่ยมฉ่าย” ตามราชบัณฑิตยสถานจึงจะถูกต้อง

ส่วนพยางค์ว่า “ไซ” นวรัตน์ ภัคดีคำ (2553) สันนิษฐานว่า เป็นคำไทยยืมมาจากภาษาจีน สำเนียงแต้จิ๋วคือ “ไซโป้” (ไซโป้, ไซโป้) เช่นเดียวกับพยางค์ “ไซ้” ภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วคือ “ไซ้เท้า” (ไซ้เท้า, ไซ้เท้า)

สรุปได้ว่า หากอ้างอิงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) คำยืมในหมวดที่ 3 หากปรากฏท้ายพยางค์ให้เขียน “-ฉ่าย” ยกเว้นคำเดียวที่เขียน “-ช่าย” คือ “กวยช่าย” หากปรากฏ ต้นพยางค์เขียน “ไซ-” หรือ “ไซ้-” ก็ได้ อย่างไรก็ตาม ราชบัณฑิตยสถานอาจจะเปลี่ยนการสะกดคำ “กวยช่าย” เป็น “กวยฉ่าย” ให้เหมือนกับพยางค์สุดท้ายตามฝักตระกูล “-ฉ่าย” อื่น ๆ หรือไม่ เนื่องจากความหมายล้วนเกี่ยวข้องกับฝักทั้งสิ้น อาจจะทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยจดจำการเขียนคำยืมภาษาจีนได้ง่ายขึ้น

2. ปรากฏการเขียน 3 แบบ ภาษาไทยเขียนเป็นคำยืมภาษาจีนได้ 3 แบบ มี 4 หมวด ดังนี้

2.1 หมวดที่ 6 豆 (dòu ไต้้ว) ตา เต่า เต้า

คำว่า “เย็นตาโพ” และ “เย็นเตาโพ” เขียนได้ทั้งสองแบบ ส่วนคำว่า “ลันเตา” เขียนได้แบบเดียว เช่นเดียวกับพยางค์ “เต้า” ซึ่งแบ่งเป็น 1) เครื่องปรุงรสหรือวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร ได้แก่ “เต้าเจี้ยว” “เต้าหู้” “เต้าหู้ยี้” และ 2) ของหวาน ได้แก่ “เต้าทึง” “เต้าส่วน” “เต้าฮวย” ถึงแม้ว่าคำในหมวดที่ 6 เขียนแตกต่างกัน 3 แบบเช่นเดียวกับภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีสำเนียงแตกต่างกัน 3 แบบ โดยเปลี่ยนเพียงเสียงวรรณยุกต์ได้แก่ “เตา” “เต้า” และ “เต้า” ตามที่ นวรัตน์ ภัคดีคำ (2553) ระบุตามลำดับดังนี้ “ลันเตา” (ลันเตา) “ยี่อ่องเต้าฝู” หรือ “เยียงเต้าฮู” (เย็นตาโพ) “เต้า” (เต้าเจี้ยว เต้าทึง เต้าส่วน เป็นต้น) ดังนั้น ลักษณะการเขียนคำยืมในหมวดที่ 6 มีข้อสังเกตให้จดจำโดยอาศัยตำแหน่งของพยางค์ สรุปดังนี้

1) หากปรากฏเป็นพยางค์แรก เขียนได้รูปแบบเดียว คือ “เต้า-” เช่น เต้าเจี้ยว เต้าหู้ และเต้าทึง เป็นต้น

2) หากปรากฏเป็นพยางค์ที่ 2 เขียนได้ 2 รูปแบบ คือ “-ตา-” และ “-เตา-” ดังคำว่า “เย็นตาโพ” และ “เย็นเตาโพ”

3) หากปรากฏเป็นพยางค์สุดท้ายเขียนได้รูปแบบเดียว คือ “-เตา” ดังคำว่า “ลันเตา” หรือ “ลันเตา”

2.2 หมวดที่ 8 糲 (guǒ กั่ว) กวย ก้วย ก้วย

คำว่า “กวยจับ” มักเขียนผิดเป็น “ก้วยจับ” หรือ “ก้วยจับ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561) อาจเป็นเพราะเทียบเคียงกับคำว่า “ก้วยเตี้ยว” หรือ “ก้วยเตี้ยว” ราชบัณฑิตยสถานอาจจะกำหนดให้เขียนเป็น “กวยจับ” หรือ “ก้วยจับ” เช่นเดียวกับคำ “ก้วยเตี้ยว” หรือ “ก้วยเตี้ยว” ซึ่งก่อนหน้านี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) สะกดได้แบบเดียวคือ “ก้วยเตี้ยว” ต่อมา ราชบัณฑิตยสถาน (2556) สะกดได้ 2 แบบ คือ “ก้วยเตี้ยว” หรือ “ก้วยเตี้ยว” ดังนั้น คำในหมวดที่ 8 อาจจะกำหนดให้เขียนเหมือนกันทั้งหมดว่า “ก้วย” หรือ “ก้วย” ไม่ว่าจะปรากฏเป็นคำใดในกลุ่มอาหารคาวดังกล่าว หรืออาหารหวานอย่าง “เฉาก้วย” อาจจะเพิ่มการสะกดเป็น “เฉาก้วย” เหมือน

ดังที่เพิ่มการสะกดคำว่า “ก๊วยเตี๋ยว” ที่ผ่านมานอกจากนี้ วรศักดิ์ มหิทรโนบล (2555) กล่าวว่า “ก๊วย” เป็นคำพิเศษที่ใช้กันเฉพาะในหมู่คนจีนแต่จิวและบริเวณใกล้เคียงเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม หากยังคงยึดหลักการสะกดคำตามราชบัณฑิตยสถาน (2556) พยางค์ “กวย” “ก๊วย” และ “ก้วย” ล้วนเป็นส่วนประกอบหลักของอาหารคาวที่ทำจากแป้งข้าวเจ้า ปรากฏเป็นพยางค์แรก หากเป็นขึ้นใหญ่ใช้ “กวยจับ” หากเป็นเส้นใช้ “ก๊วยเตี๋ยว” หรือ “ก้วยเตี๋ยว” แต่หากเป็นของหวานปรากฏเป็นพยางค์หลังใช้ “-ก๊วย” เท่านั้นคือ “เฉาก๊วย”

2.3 หมวดที่ 11 肉 (ròu โร่ว) บะ บ๊ะ บัก

“บะหมี่” “บ๊ะจ่าง” “บักกุดเต้” ล้วนใช้เป็นพยางค์แรกที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอาหารคาวมีเนื้อสัตว์เป็นส่วนประกอบ แบ่งเป็น 1) อาหารประเภทเส้นใช้ “บะ” คือ “บะหมี่” 2) อาหารประเภทข้าวเหนียวใช้ “บ๊ะ” คือ “บ๊ะจ่าง” และ 3) อาหารประเภทน้ำแกงใช้ “บัก” คือ “บักกุดเต้” โดยภาษาจีนแต่จิวออกเสียงทั้ง “บะ” หรือ “บ๊ะ” ต่างแปลว่า เนื้อ (สัตว์) (นวรรตน์ ภัคดี คำ, 2553) ส่วน “บัก” เป็นภาษาจีนถิ่นฮกเกี้ยน หมายถึง เนื้อ เช่นกัน (บักกุดเต้, 2565) อย่างไรก็ตาม การใช้คำกริยาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับของกิน ใช้เพียงพยางค์ “บ๊ะ” ที่หมายถึง อวบอัดและโป๊แบบยั่ว อารมณ์ทางเพศ เช่น พกดาวยั่วมักจะเซบบ๊ะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2557) สอดคล้องกับเนื้อหาเพลง “เซบบ๊ะ” ของร้อยโทชาญ บัวบังศรี ซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทเพลง กล่าวถึงหญิงสาวที่มีรูปร่างอวบอ้วนเซ็กซี่ที่ถามชายหนุ่มว่า ชอบรูปร่างแบบนี้ไหม และมีนักร้องหลายท่านนำบทเพลงนี้มาขับร้องใหม่ ดังเช่น อาภา พร นครสวรรค์ ร้องเดี่ยว ส่วนอนุวรรตน์ ทับวัง ร้องร่วมกับ พิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร และมยุรี พันธนาม ในอัลบั้ม “ร็อกอำพัน” เป็นต้น ซึ่งล้วนสะกดชื่อเพลงว่า “เซบบ๊ะ” แตกต่างจากราชบัณฑิตยสถานในพยางค์แรกว่า “เซบบ๊ะ” อย่างไรก็ตาม ชื่อเพลง “เซบบ๊ะ” ในพยางค์ท้ายว่า “บ๊ะ” สะกดไม่แตกต่างจาก “เซบบ๊ะ” ของราชบัณฑิตยสถานดังกล่าว

2.4 หมวดที่ 14 生 (shēng เซิง) เซ็ง แซ แส

พยางค์ในหมวดนี้มีทั้งเสียงและรูปพยัญชนะต้นเหมือนกับพยางค์แรก คือ “ซ” แบ่งเป็น “เซ็ง-” ใช้เกี่ยวข้องกับธุรกิจการค้า คือ “เซ็งลี้” “เซ็งลี้ฮ้อ” และ “แซ-” เกี่ยวข้องกับอายุครบรอบ คือ “แซยิด” ส่วน “-แส” แม้มีเสียงพยัญชนะต้นเดียวกับ “ซ” แต่มีรูปเขียนแตกต่างกัน ในพยางค์สุดท้าย ของคำว่า “ซินแส” อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาการออกเสียงภาษาจีนแต่จิวว่า “เซ็งลี้” “แซยิด” “ซิงแซ” (วรศักดิ์ มหิทรโนบล, 2555) เห็นได้ว่า “เซ็งลี้” และ “แซยิด” ภาษาไทยมีรูปเขียนตามสำเนียงภาษาจีนแต่จิว ยกเว้น “ซินแส” ที่อาจจะต้องใช้หลักการจำว่า หากคำในหมวดที่ 14 ปรากฏเป็นพยางค์สุดท้ายให้เขียนพยัญชนะต้น “ส” คือคำว่า “ซินแส” เท่านั้น

3. ปรากฏการเขียน 2 แบบ ภาษาไทยเขียนเป็นคำยืมภาษาจีนได้ 2 แบบ มี 12 หมวด ดังนี้

3.1 หมวดที่ 1 白 (bái ปาย, ไป) ปา เป๊ะ

คำว่า “ปาห้องโก๋” เป็นสำเนียงภาษาจีนกวางตุ้งจาก “ปาก่องโก้ว” (วรศักดิ์ มหิทรโนบล, 2555) ในขณะที่ “เป๊ะชะ” และ “เป๊ะเจี๊ยะ” เป็นสำเนียงภาษาจีนแต่จิวจาก “แปะชะ” และ “แปะเจี๊ยะ” (นวรรตน์ ภัคดี คำ, 2553) ด้วยเหตุนี้พยางค์ “ปา” และ “เป๊ะ” จึงมีรูปเขียนใน

ภาษาไทย ที่แตกต่างกันตามสำเนียงภาษาจีนจากถิ่นที่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า คำภาษาจีนแม้ว่าเป็นคำเดียวกัน แต่มีที่มาจากถิ่นต่างกันย่อมมีผลต่อการเขียนสะกดคำยืมในภาษาไทยที่แตกต่างกัน

3.2 หมวดที่ 2 包 (bāo เปา, ปาว) เปา เป้า

พยางค์ “เปา” เป็นภาษาจีนแต่จิวตั้งคำว่า “ซาลาเปา” (วรศักดิ์ มหิทธิโนบล, 2555) ส่วนที่เพี้ยนเสียงวรรณยุกต์เป็น “เป้า” นวรัตน์ ภัคดีคำ (2553) อธิบายว่า “เป้า” เป็นคำยืมภาษาจีน ที่ใช้กันจนกลายเป็นคำไทยว่า “กระเป้า” ซึ่งมีที่มาจากภาษาจีนว่า 包 (bāo เปา) แปลว่า ห่อ นอกจากนี้ยังมีอีกตัวอย่างหนึ่งที่ใช้ “เป้า” คือ “เป้าตัง” (กระเป๋าสตางค์) ซึ่งเป็นชื่อแอปพลิเคชันของรัฐบาลสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อรองรับการใช้จ่ายในโครงการ “คนละครึ่ง” “เราเที่ยวด้วยกัน” และ “ทัวร์เที่ยวไทย” ให้แก่คนไทยตามเงื่อนไขที่กำหนดในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19)

ดังนั้น พยางค์ “เปา” และ “เป้า” ในคำยืมภาษาจีนมีหลักจำอย่างง่ายว่า “เปา” เป็นจีนตั้งคำว่า “ซาลาเปา” ส่วน “เป้า” เปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์จัตวา บางครั้งก็ใช้ลักษณะการสร้างคำไทยโดยการเติมพยางค์ “กระ” หน้าคำมูล กล่าวคือ เดิมคำมูลนั้นมีเพียงหนึ่งคำ และได้เติมเสียงพยางค์หนึ่งหน้าคำมูลนั้น โดยมีความหมายคงเดิม เช่น โดด (กระโดด) ทำ (กระทำ) ซึ่ง “เปา” มีลักษณะการสร้างคำเช่นนี้เป็น “กระเป้า”

3.3 หมวดที่ 4 大 (dà ต้า) ตัว โต

“ตัว” เป็นภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว แต่ภาษาไทยใช้ว่า “ตั่ว” หมายถึง ใหญ่ ตั้งคำว่า ตัวโผ ตัวเฮีย ตัวเหี้ย (นวรัตน์ ภัคดีคำ 2553) อย่างไรก็ตามพยางค์ “โต” แม้มีสำเนียงค่อนข้างแตกต่างจากภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว แต่ปรากฏเป็นคำยืมในภาษาไทยว่า “โตโผ” หรือ “ตั่วโผ” หมายถึง น. หัวหน้าคณะมหรสพ มีละคร จิว เป็นต้น นอกจากนี้เฉพาะคำว่า “โตโผ” ยังมีความหมายกว้างออก หมายถึง น. หัวหน้าหรือหัวเรี่ยวหัวแรงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น คำยืมภาษาจีนที่เขียนแตกต่างกัน บางครั้งอาจมีความหมายกว้างออกในภาษาไทย

3.4 หมวดที่ 5 东 (dōng ตง) ตัง ตุ่ง

คำว่า “ตังเก” มีสำเนียงเหมือนภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว ส่วนคำว่า “กวางตุง” เป็นภาษาจีนกวางตุงออกเสียงว่า “กวางตัง” (นวรัตน์ ภัคดีคำ, 2553) อย่างไรก็ตาม ราชบัณฑิตยสภา (2564) ได้กำหนดให้มณฑล “กวางตุง” เขียนได้อีกคำหนึ่งว่า “กวางตง” ตามสำเนียงภาษาจีนกลาง ดังนั้น หากรวมการสะกดคำของราชบัณฑิตยสภาด้วย หมวดที่ 5 นี้จะเขียนได้ 3 แบบคือ “ตัง” “ตุง” และ “ตง” โดย “ตังเก” เขียนตามสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว ส่วน “กวางตุง” เขียนตามสำเนียงภาษาจีนกวางตุง และ “กวางตง” เขียนตามสำเนียงภาษาจีนกลาง ดังนั้นพยางค์ “ตัง” “ตุง” และ “ตง” ที่ใช้เป็นคำยืมในภาษาไทย เกิดจากสำเนียงภาษาจีนถิ่นต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับพยางค์ว่า “ปา” และ “แป๊ะ” ในหมวดที่ 1 ดังกล่าว

3.5 หมวดที่ 7 风 (fēng เฟิง) ฮวง ผุ่น

คำว่า “ฮวงจู้” หรือ “ฮวงซู่” เป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว (นวรัตน์ ภัคดีคำ, 2553) ส่วน “ไต้ผุ่น” เป็นคำภาษาจีนกวางตุงว่า “ไถ่ฟุง” (taifung) (วรศักดิ์ มหิทธิโนบล, 2555) ดังนั้น การ

เขียนสะกดคำยืมที่แตกต่างกันในหมวดนี้ เกิดจากสำเนียงภาษาจีนแต่ละถิ่นที่แตกต่างกัน โดย “ฮวง-” ปรากฏเป็นพยางค์แรกของคำ ส่วน “-ฝุ่น” ปรากฏเป็นพยางค์หลังของคำดังกล่าว

3.6 หมวดที่ 9 家 (jiā เจีย) เก แก่

สำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋วออกเสียงว่า “ตังเก” ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อย่อย 3.4 หมวดที่ 5 ส่วน “เก้าเก” หรือ “เก้าเก้” เป็นสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋วเช่นกัน (วรศักดิ์ มหิทธิโนบล, 2555) แต่เมื่อใช้เป็นคำยืมในภาษาไทยเขียนได้ 2 แบบคือ 1) พยางค์ “เก” ในคำว่า “ตังเก” และ 2) พยางค์ “แก่” ในคำว่า “เก้าแก่” และ “เก้าแก่นี้ย” หากใช้วิธีการจดจำคำในหมวดนี้ให้แบ่งเป็น 1) “คน” ใช้พยางค์ “แก่” และ 2) “ของ” ใช้พยางค์ “เก” จากตัวอย่างคำดังกล่าว

3.7 หมวดที่ 10 面 (miàn เมียน) หมี่ มี

คำว่า “หมี่” เป็นภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว (นวิรัตน์ ภักดีคำ, 2553) โดยปรากฏร่วมกับคำจีน ได้แก่ “บะหมี่” “โกยซีหมี่” หรือปรากฏร่วมกับคำไทย ได้แก่ “เส้นหมี่” “หมี่กรอบ” “หมี่กะทิ” เป็นต้น ยกเว้นคำว่า “มีสั่ว” ที่เป็นเส้นหมี่ชนิดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม “หมี่” หรือ “มี” ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ใช้เป็นคำประสมว่า “แบ่งมี” หรือ “แบ่งหมี่” ล้วนหมายถึง น. แบ่งข้าวสาลีหรือแบ่งสาลี ด้วยเหตุนี้ การเขียน “หมี่” หรือ “มี” ในภาษาไทยแบ่งได้ 3 ลักษณะดังนี้

- 1) ใช้เฉพาะ “หมี่” เป็นทั้งคำมูลพยางค์เดียวและคำประสมได้อย่างหลากหลายตามตัวอย่างข้างต้น
- 2) ใช้เฉพาะ “มี” ปรากฏเพียงคำเดียว อาจจะต้องใช้วิธีการจดจำเขียนว่า “มีสั่ว” เท่านั้น ไม่ใช่ “หมี่สั่ว”
- 3) ใช้ทั้ง “หมี่” หรือ “มี” ในคำประสมว่า “แบ่งหมี่” หรือ “แบ่งมี” จากลักษณะการใช้ “หมี่” หรือ “มี” แสดงให้เห็นว่า เมื่อเป็นแบ่งจะเขียน “หมี่” หรือ “มี” ก็ได้ แต่เมื่อนวดแบ่งจนทำเป็นเส้นแล้ว ใช้ “หมี่” ทุกคำยกเว้น “มีสั่ว”

3.8 หมวดที่ 12 头 (tóu โถว) เล้า เท้า

ทั้งพยางค์ “เล้า” และ “เท้า” ต่างเป็นสำเนียงภาษาจีนแต้จิ๋ว ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่ 1 และหัวข้อย่อยที่ 3.6 โดยคำว่า “เล้าแก่” ราชบัณฑิตยสถาน (2556) ที่ระบุท้ายความหมายว่า “เล้าแก่ ก็ใช้” สอดคล้องกับวรศักดิ์ มหิทธิโนบล (2555) กล่าวว่า การปรับเสียงภาษาต่างชาติให้ฟังดูเป็นไทยหรือเพื่อให้ตนออกเสียงได้ง่าย อย่างคำว่า “เล้าแก่” นี้คล้ายกับคำว่า “เล้า” ในภาษาไทย เป็นต้น ดังนั้นคำไทยว่า “เล้าแก่” พ้องเสียงกับคำยืมว่า “เล้าแก่” ตามความหมายเฉพาะผู้ใหญ่ที่เป็นประธานในการสู้อ และการหมั่น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ดังนั้น “เล้าแก่” และ “เล้าแก่” ใช้แทนกันได้ในบางความหมาย ถึงแม้ว่ามีที่มาของคำแตกต่างกัน

ส่วนพยางค์ “เท้า” ที่หมายถึงฝักกาดหัวในคำว่า “ไชเท้า” หรือ “ไชเท้า” มักเขียนผิดเป็น “ไชท้าว” หรือ “ไชท้าว” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561) อาจจะเทียบเคียงกับคำว่า “ท้าว” ซึ่งหมายถึง ผู้เป็นใหญ่ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีชื่อเมืองหนึ่งในมณฑลกลวางตั้งที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยผู้ใช้ภาษาไทยนิยมออกเสียงและเขียนว่า “ซัวเถา” (汕头 Shàntóu ชัน

โถว) หากรวมคำยืมที่เป็นชื่อเมืองดังกล่าวด้วย จะทำให้พยางค์หมวดที่ 12 เขียนได้ 3 แบบ คือ “เถ้า” “เท้า” และ “เถา” หากพิจารณาเฉพาะเสียง แตกต่างกันเพียงเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น แต่หากพิจารณาเฉพาะการเขียน แตกต่างกันทั้งพยัญชนะต้นและรูปวรรณยุกต์ ทั้งนี้ในแต่ละพยางค์ต่างมีความหมายแตกต่างกัน กล่าวคือ 1) หากเป็น “คน” สกกด “เถ้าแก่” (หรือ “เฒ่าแก่”) 2) หากเป็น “ผัก” สกกด “ไชเท้า” หรือ “ไช้เท้า” และ 3) หากเป็น “ชื่อเมือง” สกกด “ซัวเถา”

3.9 หมวดที่ 13 三 (sān ซัน, ซาน) ซา ซำ

พยางค์ “ซา” จากคำว่า “ซาเล้ง” และพยางค์ “ซำ” จากคำว่า “ซำเหมา” ล้วนเป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว (นวรรตน์ ภัคดีคำ, 2553) โดย “ซาเล้ง” เป็นสามานยนาม หมายถึงสามล้อถีบ ส่วน “ซำเหมา” เป็นวิสามานยนามตามทิวทัศน์ มหิทธิโนบล (2555) สรุปรว่า เมื่อกลางศตวรรษที่ 20 ตัวการ์ตูนชื่อดังของจีนเป็นเด็กจีนผอมกะหร่อง แต่งตัวปอน ๆ นามว่า “ซำเหมา” มีผมสามเส้นอยู่กลางกระหม่อม ซึ่งชื่อ “ซำเหมา” หมายถึง ผมสามเส้น และได้นำมาใช้ในความหมายว่า ต่ำต้อย ตามบุคลิกของ “ซำเหมา”

นอกจากนี้พยางค์ว่า “ซา” และ “ซำ” ยังปรากฏในข้อมูลแหล่งอื่น ๆ โดย “ซา” เป็นสามานยนามดังคำว่า “ซาปัว” หมายถึง พ่อค้าที่รับสินค้าจากยี่ปัวมาจำหน่าย¹⁰ (นวรรตน์ พันธุมธา, 2559) ส่วนพยางค์ “ซำ” เป็นวิสามานยนาม คือ “ซำปอกง” (三保公 Sānbǎogōng ซันเป่ากง) หมายถึง น. พระพุทธรูปใหญ่ประจำวัด 3 วัดภายในวัดกัลยาณมิตร วัดพนัญเชิง และวัดอู่ภัยภาคการาม (นวรรตน์ ภัคดีคำ, 2553)

ดังนั้น พยางค์ “ซา” ใช้เป็นสามานยนาม ส่วนพยางค์ “ซำ” ใช้เป็นวิสามานยนาม ในพยางค์แรกของคำทั้งสิ้นจากตัวอย่างคำดังกล่าว

3.10 หมวดที่ 15 兄 (xiōng ขยง) เหี้ย เหยี

ถึงแม้ว่าพยางค์ “เหี้ย” และ “เหยี” ในหมวดที่ 4 ภาษาจีนใช้คำเดียวกัน หมายถึง พี่ชาย แต่เมื่อนำมาใช้เป็นคำยืมในภาษาไทยเขียนแตกต่างกัน ดังคำว่า “ตัวเหี้ย” และ “ตัวเหยี” ทำให้ระบบความหมายแตกต่างกันด้วย โดย “ตัวเหี้ย” เป็นตำแหน่งหัวหน้าอั้งยี่ ส่วน “ตัวเหยี” เป็นชายที่เป็นหัวหน้าหรือพี่ใหญ่ของกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะความหมายย้ายที่แบบความหมายในวงศ์พท์เดียวกันด้านบุคคล (พิชณี โสทธิโยธิน, 2555)

นอกจากนี้ พยางค์ “เหี้ย” และ “เหยี” ไม่ปรากฏเป็นคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่ปรากฏในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เฉพาะคำว่า “เหยี” เท่านั้น โดยหมายถึง น. พี่ชาย (นวรรตน์ ภัคดีคำ, 2553; พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547; วรศักดิ์ มหิทธิโนบล, 2555)

⁹ “ยี่ปัว” หมายถึง พ่อค้าตัวแทนจำหน่ายสินค้าจากบริษัทโดยตรง (นวรรตน์ พันธุมธา, 2559)

¹⁰ สิ่งที่ถูกจัดทำงใจมิได้บอกไว้ในคลังคำก็คือชนิดของคำ ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันมีนักไวยากรณ์หลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มกำหนดชนิดของคำในภาษาไทยต่างกัน เกณฑ์การจำแนกคำก็ไม่เหมือนกัน ยังไม่ยุติว่าเกณฑ์การจำแนกคำเกณฑ์ใดจะดีที่สุด... (นวรรตน์ พันธุมธา, 2559)

ดังนั้นการใช้คำ 2 พยางค์ว่า “ตัวเหี้ย” หรือ “ตัวเฮี้ย” ต้องพิจารณาระบบความหมายเป็นหลัก แต่หากใช้เป็นคำมูลพยางค์เดียว ผู้ใช้ภาษาไทยส่วนใหญ่ใช้ “เฮี้ย” ซึ่งอาจหมายถึงพี่ชายร่วมสายโลหิต หรือเรียกชายเชื้อสายจีนที่อายุมากกว่าหรือเรียกด้วยความนับถือก็ได้

3.11 หมวดที่ 16 齍 (zhāi ฉาย, ไจ) เจ แจ

ถึงแม้ว่า “เจ” และ “แจ” เป็นคำยืมในภาษาไทยที่เขียนได้ทั้งสองแบบ และมีความหมายเหมือนกัน แต่ชาวแต้จิ๋วมักนิยมพูดว่า “เจียะแจ” (กินเจ) (นวรรตน์ ภักดีคำ, 2553) สอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถาน (2556) ที่ระบุท้ายความหมายของคำว่า “เจ” คือ “จ. ว่า แจ” ดังนั้นไม่ว่าผู้ใช้ภาษาไทยเขียนว่า “เจ” หรือ “แจ” ล้วนเขียนได้ทั้งสองคำ แต่ส่วนใหญ่นิยมออกเสียงและเขียนว่า “เจ” มากกว่า “แจ” ตามสำเนียงถิ่นแต้จิ๋ว

3.12 หมวดที่ 17 粽 (zòng จัง) จ้าง จ้าง

สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วออกเสียง “จ้าง” ในคำว่า “บ๊ะจ้าง” ส่วน “จ้าง” เพี้ยนเสียงจากภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วที่ออกเสียงว่า “จัง” (นวรรตน์ ภักดีคำ, 2553) ดังนั้น หากใช้เพียงพยางค์เดียวว่า “จ้าง” เป็นอาหารคาวในคำว่า “บ๊ะจ้าง” ส่วน “จ้าง” เป็นของหวาน ส่วนใหญ่ใช้ร่วมกับคำว่า “ขนม” เป็น “ขนมจ้าง” ดังนั้น ทั้ง “จ้าง” และ “จ้าง” ต่างเป็นของกินเหมือนกัน แต่จะใช้เป็นคำยืมคำใดต้องพิจารณาระบบความหมายเป็นหลักว่าเป็นของคาวหรือของหวาน หรืออาจจะสังเกตจากลักษณะการใช้เป็นคำประสมว่า “บ๊ะจ้าง” และ “ขนมจ้าง” ดังกล่าว

ปัจจัยที่ทำให้คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยเขียนแตกต่างกัน

จากลักษณะการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยจากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน รวมถึงแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เห็นได้ว่า มีลักษณะการเขียนแตกต่างกัน แม้ว่าเป็นคำภาษาจีนคำเดียวกัน ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุบางประการตามปัจจัยต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. สำเนียงภาษาจีนแต่ละถิ่น ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเขียนคำยืมภาษาจีน ในภาษาไทยทั้งเหมือนกันและแตกต่างกัน แบ่งได้ดังนี้

1.1 สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว นับเป็นสำเนียงที่ได้ปรากฏเป็นคำยืมในภาษาไทยจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1) สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วออกเสียงแตกต่างกันในคำเดียวกัน ซึ่งภาษาไทยเขียนแตกต่างกันตามสำเนียงถิ่นแต้จิ๋ว ดังเช่นหมวดที่ 12 头 (tóu โถว) พยางค์ว่า “เถ้า” และ “เท้า” ภาษาไทยเขียนตามสำเนียงถิ่นแต้จิ๋วเป็น “เถ้าแก่” “ไซเท้า” หรือ “ไซเท้า” รวมถึงหมวดที่ 13 三 (sān ซัน, ซาน) พยางค์ว่า “ซา” และ “ซ่า” ภาษาไทยเขียนตามสำเนียงถิ่นแต้จิ๋วเป็น “ซาเล้ง” และ “ซ่าเหมา” ตามลำดับ เป็นต้น

2) สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วออกเสียงแตกต่างกันในคำเดียวกัน ซึ่งภาษาไทยเขียนทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันตามสำเนียงถิ่นแต้จิ๋ว ดังเช่นหมวดที่ 6 豆 (dòu โด้ว) พยางค์ว่า “เตา” และ “เต้า” ภาษาไทยใช้เหมือนกับภาษาจีนสำเนียงถิ่นแต้จิ๋วคือคำว่า “ลันเตา” รวมถึงคำยืมพยางค์แรก “เต้า-” เช่น เต้าหู้ เต้าเจี้ยว เต้าฮวย ฯลฯ แต่พยางค์ว่า “ตา” หรือ “เตา” ในคำว่า “เย็นตาโฟ” หรือ “เย็นเตาโฟ” ภาษาไทยใช้ต่างจากภาษาจีนสำเนียงถิ่นแต้จิ๋ว ซึ่งใช้พยางค์

“เต่า” ในคำว่า “ยี่อ่องเต่าผู้” หรือ “เยียงเต่าฮู” หรืออีกตัวอย่างหนึ่งในหมวดที่ 14 生 (shēng เชิง) พยางค์ว่า “เซ็ง” และ “แซ” ภาษาไทยเขียนตามสำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว คือคำว่า “เซ็งลี” “แซยิด” ยกเว้นคำว่า “ชิงแซ” ภาษาไทยใช้ “ชินแส” ที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน

3) สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วออกเสียงเพียงเสียงเดียว ซึ่งภาษาไทยเขียนเหมือนกัน และได้เพิ่มคำที่ไม่ปรากฏสำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว ดังเช่นหมวดที่ 16 斋 (zhāi ฉาย, ไจ) ภาษาจีนสำเนียงถิ่นแต้จิ๋วว่า “แจ” ภาษาไทยใช้ “แจ” เช่นกัน และเขียนได้อีกคำโดยแตกต่างกันเพียงสระว่า “เจ” ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ใช้ภาษาไทยส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าภาษาไทยเขียนได้ทั้ง “เจ” และ “แจ” ก็ตาม

1.2 สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วกับสำเนียงภาษาจีนถิ่นอื่น ถึงแม้ว่าเป็นคำภาษาจีน คำเดียวกัน แต่สำเนียงภาษาจีนแต่ละถิ่นออกเสียงแตกต่างกัน ดังสำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วออกเสียงแตกต่างจากสำเนียงภาษาจีนถิ่นอื่น ได้แก่ ฮกเกี้ยน กวางตุ้ง ซึ่งภาษาไทยนำมาใช้เป็นคำยืมด้วยการถ่ายเสียงเป็นอักษรไทยที่ใกล้เคียงกับภาษาจีนถิ่นนั้น ๆ แบ่งได้ดังนี้

1) “แต้จิ๋ว” กับ “ฮกเกี้ยน” ภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วกับฮกเกี้ยนมีสำเนียงพูดคล้ายกัน แต่ภาษาจีนถิ่นฮกเกี้ยนมักเป็นเสียงสูง สะดวกแก่การถอดเสียงเป็นภาษาไทย (อนุমানราชธน, พระยา, 2499) ปรากฏ 1 หมวด ซึ่งภาษาไทยออกเสียงตามภาษาจีนถิ่นนั้น คือ **หมวดที่ 11 肉 (ròu โร่ว)** พยางค์ “บะ” และ “บ๊ะ” (แต้จิ๋ว) (นวรรตน์ รักดีคำ, 2553) ดังคำว่า “บะหมี่” “บ๊ะจ่าง” ส่วนพยางค์ “บัก” (ฮกเกี้ยน) (บักกุดเต้, 2565) ดังคำว่า “บักกุดเต้” ซึ่งเป็นอาหารยอดนิยมในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและจังหวัดภูเก็ต สอดคล้องกับพยางค์ “บัก” ที่เป็นภาษาจีนถิ่นฮกเกี้ยนที่นิยมใช้สื่อสารกันในภาคใต้ของประเทศไทย ตามที่พระยาอนุমানราชธน (2499) กล่าวโดยสรุปว่า ภาษาไทยได้ใช้ภาษาจีนถิ่นฮกเกี้ยนเป็นคำยืมโดยผ่านทางชาวมลายูก่อน แล้วจึงแพร่หลายในภาษาไทย

2) “แต้จิ๋ว” กับ “กวางตุ้ง” ปรากฏทั้งหมด 3 หมวด ซึ่งภาษาไทยออกเสียงทั้งเหมือนและแตกต่างจากภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว ส่วนภาษาจีนถิ่นกวางตุ้ง ภาษาไทยออกเสียงแตกต่างกันทั้งหมด คือ

หมวดที่ 1 白 (bái ปาย, ไป) พยางค์ “แป๊ะ” (แต้จิ๋ว: แป๊ะ) ดังคำว่า “แป๊ะชะ” และ “แป๊ะเจี๊ยะ” ส่วนพยางค์ “ปา” (กวางตุ้ง: ปาก) ดังคำว่า “ปาห้องโก๋”

หมวดที่ 5 东 (dōng ตง) พยางค์ “ตัง” (แต้จิ๋ว) ดังคำว่า “ตังเก” ส่วนพยางค์ “ตุง” (กวางตุ้ง: ตัง) ดังคำว่า “กวางตุง”

หมวดที่ 7 风 (fēng เฟิง) พยางค์ “ฮวง” (แต้จิ๋ว) ดังคำว่า “ฮวงจู้” หรือ “ฮวงซู้” ส่วนพยางค์ “ฝุ่น” (กวางตุ้ง: ฟุง) ดังคำว่า “ไต้ฝุ่น”

ในบรรดาภาษาถิ่นต่าง ๆ ภาษา กวางตุ้งมีสำเนียงเก่าแก่ที่สุด เพราะมีเสียงใกล้เคียงกับสำเนียงจีนโบราณ ออกเสียงคำที่เป็นแม่ก ก แม่กด และแม่กบได้ (อนุমানราชธน, พระยา, 2499) ดังคำว่า “ปาก” ในพยางค์แรกของ “ปาห้องโก๋” ดังกล่าว

1.3 สำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วกับการลากเข้าความตามคำไทย ภาษาไทยใช้คำยืม ในบางพยางค์เหมือนกับสำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋ว ในขณะที่เดียวกันก็เปลี่ยนเสียงคำยืมในบาง

พยางค์ของอีกคำหนึ่งที่มีความหมายแตกต่างกัน เพื่อให้เข้ากับการออกเสียงของผู้ใช้ภาษาไทย ดัง**หมวดที่ 2 包 (bāo เปา, ปา)** ในคำว่า “ซาลาเปา” ซึ่งภาษาไทยใช้ตามสำเนียงถิ่นแต้จิ๋ว ส่วนคำว่า “เปา” ส่วนใหญ่ใช้ “กระเปา” ซึ่งเป็นลักษณะการสร้างคำไทยด้วยการเติมพยางค์ “กระ” หน้าคำมูลดังที่ได้อธิบายในหัวข้อย่อย 2.3 นอกจากนี้ **หมวดที่ 12 头 (tóu โถว)** พยางค์ว่า “เถ้า” ในคำว่า “เถ้าแก่” นอกจากภาษาไทยใช้เหมือนกับภาษาจีนแต้จิ๋วแล้ว ยังเขียนเป็นคำพ้องเสียงว่า “เฒ่าแก่” โดยใช้คำไทย “เฒ่า” ซึ่งมีความหมายเหมือนกับ “เถ้าแก่” ในความหมายผู้ใหญ่ที่เป็นประธานในการสวามิภักดิ์และการหมั้นเท่านั้น

การใช้สำเนียงภาษาจีนแต่ละถิ่นข้างต้นถึงแม้ลักษณะการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปรากฏทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการสร้างคำใหม่โดยยืมจากภาษาต่างประเทศหรือภาษาถิ่นที่เกิดจากการสัมผัสภาษา (Language contact) ระหว่างผู้ใช้ภาษาหรือภาษาถิ่นต่างกันตามทฤษฎีการสร้างคำในภาษา (Word formation) ของฟรานซิส กะตัมบา (Francis Gatamba) อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาระบบความหมายของสำเนียงแต่ละถิ่นแล้วกลับไม่ค่อยแตกต่างกัน

2. ระบบความหมาย ตามปกติการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยแม้ว่าจะเขียนแตกต่างกันตามสำเนียงภาษาจีนแต่ละถิ่น แต่มีระบบความหมายไม่ค่อยแตกต่างกันดังกล่าว อย่างไรก็ตามก็มีคำยืมอีกกลุ่มหนึ่งที่ภาษาไทยเขียนแตกต่างกันตามระบบความหมายของคำยืมนั้น ตัวอย่างดังนี้

หมวดที่ 4 大 (dà ต้า) พยางค์ “ต้า” และ “โต” ในคำว่า “ต้าโผ” และ “โตโผ” ใช้ความหมายเหมือนกันคือ “หัวหน้าคณะมหรสพ มีละคร จั๋ว เป็นต้น” แต่หากใช้ความหมายถึง “หัวหน้าหรือหัวเรี่ยวหัวแรงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ” ใช้ว่า “โตโผ” เท่านั้น

หมวดที่ 15 兄 (xiōng ชยง) พยางค์ “เหี้ย” และ “เฮี้ย” ในคำว่า “ต้าเหี้ย” และ “ต้าเฮี้ย” มีความหมายแตกต่างกัน โดย “ต้าเหี้ย” เป็นตำแหน่งหัวหน้าอั้งยี่ ส่วน “ต้าเฮี้ย” เป็นชายที่เป็นหัวหน้าหรือพี่ใหญ่ของกลุ่ม

หมวดที่ 17 宗 (zòng จัง) พยางค์ “จ่าง” และ “จ้าง” ในคำว่า “บ๊ะจ่าง” และ “จ้าง” ต่างเป็นของกินเหมือนกัน โดย “บ๊ะจ่าง” เป็นของคาว ส่วน “จ้าง” เป็นของหวาน ส่วนใหญ่ใช้เป็นคำปรากฏร่วมกับคำอื่นว่า “ขนมจ้าง” เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ การเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยนอกจากต้องสะกดคำให้ถูกต้องแล้ว บางครั้งอาจจะต้องพิจารณาความหมายต่าง ๆ เช่นกัน จึงจะทำให้การใช้คำยืมนั้นเขียนสะกดคำตามระบบความหมายได้อย่างถูกต้อง

3. ความลักลั่นด้านการเขียน ถึงแม้ว่าสำเนียงภาษาจีนมาจากถิ่นเดียวกัน รวมถึงระบบความหมายในแต่ละพยางค์เป็นความหมายเดียวกัน แต่ภาษาไทยเขียนสะกดแตกต่างกันตามราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้ ซึ่งทำให้เกิดความลักลั่นการเขียนคำยืมภาษาจีนในภาษาไทย ตัวอย่างดังนี้

หมวดที่ 3 菜 (cài ซ่าย, ไช) ความหมายล้วนเป็นชื่อประเภทผักทั้งสิ้น ซึ่งส่วนใหญ่เขียน “จ่าย” ในกรณีที่เป็นพยางค์หลัง ยกเว้นเพียงคำเดียวคือ “กุยซ่าย” รวมถึง “ไชเท้า” และ “ไชเท้า” ถึงแม้ว่าปรากฏเป็นพยางค์แรก แต่เขียนแตกต่างจาก “จ่าย” ที่ปรากฏเป็นพยางค์หลังเช่นกัน

หมวดที่ 8 糲 (guǒ กั่ว) ความหมายล้วนเป็นของกินทั้งสิ้น โดยพยางค์ “ก้วย” และ “ก้วย” ใช้ในคำ “ก้วยเตี๋ยว” หรือ “ก้วยเตี๋ยว” ส่วนพยางค์ “กวย” ใช้ในคำ “กวยจ๊ับ” และพยางค์ “ก้วย” ใช้ในคำ “เฉาก้วย”

หมวดที่ 10 面 (miàn เมี้ยน) ความหมายล้วนเป็นของกินที่ทำจากแป้งเป็นเส้น ๆ ทั้งสิ้น โดยพยางค์ “หมี่” ใช้กับชื่ออาหารทุกประเภท เช่น บะหมี่ โภยชีหมี่ เส้นหมี่ เป็นต้น ยกเว้น “มี๊สั่ว” ที่ใช้พยางค์ “มี๊” แต่หากใช้เป็นคำประสม โดยมีคำไทยว่า “แป้ง” เขียนได้ทั้งสองแบบคือ “แป้งมี๊” หรือ “แป้งหมี่”

จากลักษณะการใช้คำยืมภาษาจีนที่เกิดจากความลักลั่นดังกล่าว อาจจะทำให้ผู้ใช้ภาษาไทย ส่วนหนึ่งสะกดผิดเป็น “กวยฉ่าย” “ก้วยจ๊ับ” หรือ “ก้วยจ๊ับ” ตามที่ราชบัณฑิตยสภา (2561) ได้ให้ข้อสังเกตไว้ และอาจจะรวมถึงคำว่า “มี๊สั่ว” ที่เขียนไม่ถูกเช่นกัน ดังนั้นควรเปลี่ยนการสะกดคำใหม่ให้เป็น “กวยฉ่าย” เนื่องจากเมื่อเทียบเคียงกับฝักชนิดอื่น ๆ ที่ล้วนสะกดในพยางค์หลังว่า “-ฉ่าย” ทั้งสิ้น รวมถึงควรสะกด “ก้วยจ๊ับ” หรือ “ก้วยจ๊ับ” ซึ่งเป็นอาหารที่หารับประทานได้ในชีวิตประจำวันน้อยกว่า “ก้วยเตี๋ยว” หรือ “ก้วยเตี๋ยว” เช่นเดียวกับ “มี๊สั่ว” ที่ทุกรายการอาหารล้วนใช้พยางค์ว่า “หมี่” ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะปรากฏเป็นพยางค์ในตำแหน่งใดของคำ ด้วยเหตุนี้ ราชบัณฑิตยสภาควรจะเปลี่ยนการสะกดคำยืมข้างต้นให้เป็นเอกภาพ เพื่อไม่ให้เกิดความลักลั่นกับคำยืมอื่น ๆ ที่เขียนเหมือนกันทั้งหมด ทั้งยังเป็นคำภาษาจีนเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ใช้ภาษาไทยจดจำการเขียนคำยืมดังกล่าวได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

จากการศึกษาคำยืมภาษาจีนในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เห็นได้ว่า คำยืมเหล่านั้นแม้จะใช้ภาษาจีนเดียวกัน แต่เมื่อภาษาไทยนำมาใช้ กลับมีลักษณะการเขียนที่แตกต่างกันตามปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว ซึ่งผู้ใช้ภาษาไทยจำเป็นต้องจดจำและเขียนให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไม่ว่าคำยืมนั้นจะเขียนแตกต่างกันด้วยสาเหตุปัจจัยใดก็ตาม

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ภาษาจีนคำเดียวกันเมื่อนำมาใช้เป็นคำยืมในภาษาไทย เขียนแตกต่างกันได้เป็นจำนวนมากตาม 17 หมวดดังกล่าว โดยส่วนใหญ่เป็นสำเนียงภาษาจีนถิ่นแต้จิ๋วปรากฏมากที่สุด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการถ่ายเสียงเป็นอักษรไทย ถึงกระนั้น ยังมีคำยืมสำเนียงภาษาจีนถิ่นกวางตุ้งและถิ่นฮกเกี้ยนปรากฏเป็นคำยืมในภาษาไทยเล็กน้อย นอกจากนี้ระบบความหมายที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อการเขียนคำยืมที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับความลักลั่นในการเขียนคำยืมบางคำ ซึ่งแม้ว่าเกิดจากสำเนียงภาษาจีนถิ่นเดียวกันและมีระบบความหมายเหมือนกัน แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยกลับเขียนแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยจะเขียนสะกดแตกต่างกันอย่างไร ตามปัจจัยใด แต่เมื่อปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้ว ผู้ใช้ภาษาไทยจำเป็นต้องจดจำและใช้คำยืมดังกล่าวเพื่อการสื่อสารให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผน

อย่างไรก็ดี ข้อมูลคำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่เขียนแตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นคำภาษาจีนคำเดียวกัน ยังปรากฏในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่อาจจะนำมาเปรียบเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ เช่น หมวด 醬 (jiàng เจี้ยง) เจี้ย เจี้ยว ได้แก่ “บ๊วยเจี้ยง” (梅醬 méijàng

เหมยเจี๊ยง) หมายถึง น้ำจิ้มอาหารประเภททอด... (นวรรธณ พันธุมเมธา, 2559) “เต้าเจี้ยว” (豆醬 dòujiàng 豆醬) (ดูความหมายในหมวดที่ 6) หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง หมวด 虾 (xiā เซีย) ฮะ ฮา แฮ่ แฮ่ ได้แก่ “ฮะเก๋า” หรือ “ฮาเก๋า” (虾饺 xiājiǎo เซียเจี้ยว) หมายถึง น. อาหารว่างอย่างหนึ่งของจีน... (นวรรธณ ภัคดีคำ, 2553) “แฮ่กิ้น” (虾卷 xiājuǎn เซียเจวี่ยน) หมายถึง น. ชื่ออาหารแบบจีนชนิดหนึ่ง... (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) “ซีแฮ่” (青虾 qīngxiā ชิงเซีย) หมายถึง น. กุ้งชนิดหนึ่ง... (พจนานุกรมฉบับมติชน, 2547) เป็นต้น นับเป็นประเด็นที่ควรศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดวงคำศัพท์คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยที่ภาษาจีนใช้เป็นคำเดียวกันจากแหล่งต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งยังอาจแสดงให้เห็นถึงปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่ทำให้คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยเขียนสะกดแตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่เป็นคำจากภาษาจีนคำเดียวกัน อันจะนำไปสู่การใช้คำยืมเพื่อการสื่อสารในกลุ่มผู้ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2555). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา “หัวข้อศึกษาเฉพาะด้านระบบคำและประโยค ก. 802”. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ มีสีฐาน. (2555). ชวามลายูบางกอก: ภาษาและเรื่องเล่า. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, 30(2), 24-42.
- เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2560). *พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 34). อมรินทร์พิมพ์.
- นวรรธณ ภัคดีคำ. (2553). *จีนใช้ไทยยืม*. อมรินทร์.
- นวรรธณ พันธุมเมธา. (2559). *คลังคำ* (พิมพ์ครั้งที่ 7). อมรินทร์.
- พิชณี โสทธิโยธิน. (2555). คำยืมภาษาจีนแต่จิวในภาษาไทย: ปรากฏการณ์ที่วงศัพท์อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงความหมาย. *วารสารจีนศึกษา*, 5(5), 129-162.
- พจนานุกรมฉบับมติชน = Matichon dictionary of the Thai language. (2547). มติชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. นานมีบุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2550). *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนและภาษาฮินดี*. อมรินทร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2557). *พจนานุกรมคำใหม่ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-2*. นานมีบุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2561). *อ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร ฉบับราชบัณฑิตยสภา* (พิมพ์ครั้งที่ 23 (แก้ไขเพิ่มเติม)). ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2564, 29 มิถุนายน). *ประกาศสำนักงานราชบัณฑิตยสภา เรื่อง กำหนดชื่อประเทศดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง*. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
https://www.orst.go.th/iwfm_list.asp?n=g&i=0020000402001002%2F65GLN5247041
- ลัดดา วรลัคนากุล. (ม.ป.ป). *คำภาษาจีนในภาษาไทย (๑)*. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
<http://legacy.orst.go.th/?knowledges=คำภาษาจีนในภาษาไทย-๑>

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2555). คำจีนสยาม ภาพสะท้อนปฏิสัมพันธ์ไทย-จีน. อมรินทร์.
บักกุดเต้. (2565, 6 กุมภาพันธ์). วิกิพีเดีย. <https://th.wikipedia.org/wiki/บักกุดเต้>
สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2544). *หลักภาษาไทย*. ไทยวัฒนาพานิช.
อนุমানราชธน, พระยา, (2499). *นิรุกติศาสตร์*. รุ่งเรืองธรรม.